

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'רח

ערב שבת קודש
פרשת ניצבים וילך
כ"ד באלול התשע"ז

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

פקודת יום

מתכון לאחרית הימים

מכיוון שנמצאים אנו ב"אחרית הימים", לפי כל הסימנים המבוארים בסיום מסכת סוטה נמצאים אנו בסמיכות ממש לביאת אליהו זכור לטוב... "מבשר טוב", מבשר הגאולה העתידה, וכבר כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה - אזי צריכים להוסיף בגילוי פנימיות התורה בכל מקום ומקום, ללא כל הגבלה, "פוצו מעינותיך חוצה".

ולכל לראש - הפצת היהדות בכללותה, החל מאל"ף בי"ת של יהדות, ובאופן שבוה גופא ניתנים גם הענינים הכי נעלים, עד לבחי' ד"צחצחות", וכל זה - באותיות הכי פשוטות, בהתאם למעמדו ומצבו.

וכאשר מקבלים החלטות טובות בנוגע להתעסקות בהפצת היהדות והמעיינות חוצה, ובאופן שהקב"ה מצרפן למעשה, היינו, שזוכה לקיים את החלטותיו הטובות במעשה בפועל - הרי ענין זה הוא בדוגמת "תלמודו בידו", המהוה הכנה ללימוד תורתו של משיח מפיו של משיח, שאז יהי' הגילוי דפנימיות התורה בתכלית השלימות.

(משיחת שבת פרשת לך לך, ח' מר-חשון תשד"מ; תורת מנחם תשד"מ כרך א' עמ' 452)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ד באלול ה'תשע"ז - כ"ט באלול ה'תשע"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ד באלול	הלי עדות פרק כ-כב.	הלי מלכים ומלחמותיהם.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קפ.
ש"ק	כ"ה באלול	הלי ממרים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ב.	מ"ע קעד. מל"ת שיב. שיג. שיד.
א'	כ"ו באלול	פרק ד-ו.	פרק ג.	מל"ת שיח. שיט. מ"ע רי. ריא.
ב'	כ"ז באלול	פרק ז. הלי אבל.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ד.	מל"ת קצה. מ"ע לו.
ג'	כ"ח באלול	פרק ג-ה.	פרק ה.	מל"ת קסח.
ד'	כ"ט באלול	פרק ו-ח.	פרק ו.	מל"ת קסז.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחרה**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ד באלול	4.22	5.12	5.33	6.31	9.28	12.36	1.07	6.47.2	7.11
ש"ק, כ"ה באלול	4.23	5.12	5.34	6.32	9.28	12.36	1.06	6.45.9	7.10
א', כ"ו באלול	4.24	5.13	5.35	6.32	9.28	12.35	1.06	6.44.6	7.09
ב', כ"ז באלול	4.25	5.14	5.35	6.33	9.29	12.35	1.06	6.43.2	7.07
ג', כ"ח באלול	4.26	5.14	5.36	6.34	9.29	12.34	1.05	6.41.9	7.06
ד', כ"ט באלול	4.27	5.15	5.37	6.34	9.29	12.34	1.05	6.40.6	7.05
ה', א' בתשרי	4.27	5.16	5.37	6.35	9.29	12.34	1.04	6.39.3	7.03
ו', ב' בתשרי	4.28	5.17	5.38	6.36	9.29	12.33	1.04	6.37.9	7.02

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנחוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
נצבים-וילך	6:09	7:20	6:25	7:22	6:16	7:22	6:27	7:23
ערב ראש השנה	6:03	-	6:18	-	6:09	-	6:20	-
יום ב' דר"ה	7:14	-	7:16	-	7:15	-	7:16	-
האינו - שובה	6:00	7:11	6:15	7:13	6:06	7:12	6:18	7:13

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב
 מערכת: לוי-יצחק שייקביץ, יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: המרכז לעזרי שליוחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000
 טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, ISSN 0793-7474
 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ויודעים שהקב"ה עושה לנו נס לשפטנו במידת הרחמים⁶⁸.

אין לובשים ה'קיטל'⁶⁹, גם לא הש"ץ והתוקע⁷⁰, אלא ביום-הכיפורים⁷¹.

יש לזכור להשאיר אש דולקת, כדי שיהיה אפשר להדליק ממנה את נרות יום ב' של ראש-השנה ושל שבת שובה.

מדליקים בזמן הנקוב בלוחות, כמו בערב שבת⁷². מי שלא הדליקה אז, תדליק בלילה לפני הסעודה⁷³ (מאש הדולקת לפני החג).

גם הפעם מברכת אחרי ההדלקה⁷⁴. הברכות בהדלקת הנרות: "להדליק נר של שבת ושל יום הזיכרון"⁷⁵, ו"שהחיינו"⁷⁶.

איש המדליק, לא יברך⁷⁷ 'שהחיינו'⁷⁸. יש להכין נר גדול (כמו נר נשמה) כדי שיהיה אפשר להדליק ממנו את נרות ליל ב' דראש-השנה. השנה יש לדאוג להדליק ממנו ביום השני של החג נר נוסף, שידלק עד שעת הדלקת הנרות ביום ב' דראש-השנה, ערב שבת שובה.

הנוהגים להדליק "נר תשובה" כמנהג בית הרב, ידליקו מערב-יום-טוב נר הדולק כמה ימים⁷⁹.

68) לוח כולל-חב"ד, משע"ת ס"י תקפ"א ס"ק ו, וע"ע מטה-אפרים ס"י תקפ"א ס"ה.

69) בלקט 'האר עינינו בתורת' (מוריסטאון, נ.דו. תשס"ה) עמ' רענ מסופר בשם הרה"ח ר"ל ביסטריצקי ז"ל, שהרבי אמר שקיטל צ"ל בגד שלובשים אותו מעל הראש (כפי שלבשו הרבי והרש"ג), ולא כאלה (המצויים) שפתוחים מלפנים ונרכסים בכפתורים. וע"ע.

70) כי לדעת אדה"י (ס"י תר"י ס"ט) עיקר הטעם שלובשים קיטל "כדי להיות דוגמת מלאכי השרת", וזה שייך רק ביום-הכיפורים - 'המלך במסיבו' ח"א עמ' קטו.

71) ספר המנהגים, מנהגי ר"ה.

72) הקדמת (בן) ה'דרישה' לטור יו"ד ח"א. מטה אפרים ס"י תרכ"ה ס"ל"ג. פסק הגאון בעל 'תורת חסד', וכן מוכח בלקוטי-שיחות כרך כד עמ' 297 הע' 69 - 'קיצור דיני נש"ק' עמ' לו.

73) מטה אפרים שם.

74) שו"ע אדמו"ר הזקן ס' רסג ס"ח. ומלשונו משמע דה"ה כשמדליקין בלילה (וגם איש המדליק - קצות השלחן ס' עד בבדי השלחן ס"ק ט), ודלא כמ"ש במטה אפרים ובאלף למטה שם.

75) שם, מנהג בית רבנו, כמו בקידוש ובהפטרה - אג"ק ח"ו עמ' קכה. [בירכה שהחיינו - קיבלה עליה קדושת יו"ט, ואינה יכולה להתנות בזה, מובא מעירובין מ"ב].

76) ספר המנהגים, מנהגי ר"ה.

77) בירך 'שהחיינו' בהדלקת הנרות, לא יברכנה שוב בקידוש - ספר-המנהגים עמ' 60.

78) לוח כולל-חב"ד.

79) כדי שלא להיכנס למחלוקת הפוסקים בדבר הדלקת נר-יארציית ביום-טוב, ובפרט שהוא לצורך מחר - ראה המובא בפסקי-תשובות ס"י תקי"ד ס"ק יד.

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת - לאור תורתו והזדרכותו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

אין לנו עסק אלא עם הקב"ה בעצמו

כ"ה באלול נותן כוח לאדם לגרום להמשכה על-ידי עבודתו • מאז בריאת האדם כל המשכה, ואף זו שאין לעבודת האדם ערך אליה, מוכרחת להימשך על ידי עבודה, והכלי לכך היא השמחה • מדוע בוחרים ישראל לבקש דווקא בתורת צדקה, אף שכבני מלכים מגיע להם משורת הדין? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

כללות עניין ההתהוות, "תחלת מעשיך". ואף שראש השנה נקרא "תחלת מעשיך", להיותו יום ברוא אדם הראשון שהוא עיקר הבריאה, מכל מקום, בהכרח לומר שגם בכ"ה באלול ישנו עניין "תחלת מעשיך". וזהו מה שכתב הר"ן⁷ "הא דאמרינן . . . זה היום תחלת מעשיך . . . על יצירת אדם קאמרינן", "שבו נגמר העולם", "אבל בכ"ה באלול תחלת בריאת העולם הוא". ומסיים: "ולכך נהגו בברצלונה וגלילותיה להשכים באשמורת הבוקר בכ"ה באלול".

וגם בתורת החסידות - הנה אף על פי שעל פי רוב מבואר עניין "תחלת מעשיך" בנוגע לראש השנה, ואילו בנוגע לכ"ה אלול לא ניכר שגם עתה יש בו איזה עניין, מכל מקום, במקום אחד בחסידות מצאתי בפירושו שגם כ"ה באלול הוא עניין מיוחד כו'.

ג. ויש לומר ביאור העניין: מהתירוצים שנתבארו בתורת החסידות על השאלה מדוע נקבע ר"ה ביום א' תשרי, יום ו' למעשה בראשית, ולא בכ"ה באלול, יום הראשון של הבריאה - לפי שתחילת ההתהוות היתה מצד

א. כ"ק אדמו"ר ציוה לנגן ואמר מאמר ד"ה להבין מה שאומרים בר"ה זה היום תחלת מעשיך.

ב. אף על פי¹ שמבואר בחסידות (כמדובר לעיל במאמר) ש"זה היום תחלת מעשיך" קאי על ראש השנה, ולא על כ"ה באלול, מכל מקום, יש גם בכ"ה באלול איזה עניין של "תחלת מעשיך". והעניין בזה:

מבואר² בעניין "והימים האלה נזכרים ונעשים"³, שבכל שנה ושנה חוזרים ומתעוררים אותם העניינים שהיו ביום זה בפעם הראשונה, וכידוע הראייה לזה מנגלה שבתורה ש"בודקין את היין כו' ובהוצאת סמדר"⁴ - ולכן, בכל שנה בחג הפסח מאיר עניין יציאת מצרים, ובחג השבועות מאיר עניין מתן-תורה, וכיוצא בזה בשאר העניינים⁵. ומזה מובן גם בנוגע לכ"ה באלול שבו נברא העולם⁶ - שבכל שנה ושנה חוזר ומתעורר ביום זה

- 1) תוכן שיחה זו - הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר, ונדפס בקיצור בהוספות ללקו"ש ח"ד ע' 1353-4.
- 2) ראה ס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט ע"פ מש"כ הרמ"ז בס' תיקון שובבים). שו"ת הר"י אירגס (בסו"ס מבוא פתחים) ס"ה בארוכה.
- 3) אסתר ט, כח.
- 4) משנה ספ"ג דגיטין.
- 5) ראה סה"מ תש"ד ס"ע 13. ועוד.
- 6) ויק"ר רפכ"ט. ועוד.

"בדין..."⁶⁰. מי שאינו מבין ארמית, צריך לומר בלשון שהוא מבין. תוכן העניין: "בעירוב הזה יהיה מותר לנו לאפות, ולבשל, ולהטמין חמין, ולהדליק נר, ולתקן, ולעשות כל צרכינו מיום טוב לשבת, לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת". את ה'עירוב' מניחים למשמרת, ולתחילה יש לאכול אותו באחת מסעודות שבת שובה.

* כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע נהג לקבל על עצמו הידור נוסף לפני כל ראש-השנה⁶¹. וכהוראה כללית נאמר: "בכל ראש-השנה צריך כל אחד לקבל על עצמו זהירות יתרה [הידור] במצוות עשה, וזהירות בסייג של לא-תעשה, וזהירות יתרה בהנהגה טובה"⁶².

משעה אחת קודם תפילת המנחה⁶³ עד תפילת ערבית במוצאי ראש-השנה, ישקוד כל אחד ואחד באמירת תהילים לילה ויום⁶⁴. הנוהגים לתת צדקה בכל יום, יתנו היום גם עבור שני ימי ראש-השנה⁶⁵. לפנות ערב⁶⁶ לובשים בגדים נאים וחשובים⁶⁷,

60) כנדפס בסידור תהלת ה' (הישן) עמ' 249.
61) ספר-המנהגים עמ' 56. אמנם במקור הבא, וברוב המקורות שהובאו ב'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' קנג"ד מדובר בר"ה עצמו, ובחלקם - לאחריו.
62) 'ספר המאמרים - קונטרסים' לכ"ק אדמו"ר מהור"צ נ"ע, ח"א עמ' קלב (ושם): "זהירות יתרה במצוות עשה [בלק"ש דלהלן: בהידור מ"ע], וזהירות בסייג של לא-תעשה [בתורת מנחם ח"ד עמ' 32: בזהירות יתרה מל"ת]. וזהירות יתרה [בתורת מנחם שם: הוספה] בהנהגה טובה". לקוטי-שיחות חלק ב עמ' 348.
63) אודות תוכן ההתבוננות שצ"ל בתפילה זו, ראה ספר המאמרים תש"ג ס"ע 41.
64) ספר המנהגים, מנהגי ר"ה.
65) הוראת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, שערי-צדקה עמ' קמב.
66) בער"ה סמוך לכניסת החג, נהגו רבותינו נשיאנו להיכנס ולשוחח זמן-מה עם זוגתם הרבנית.
אצלם היה הדבר "בדוגמא של מעלה" כיוון שבר"ה היא הנסירה ובניין המלכות (שיחות קודש תשל"ה ח"א עמ' 4). וההוראה בעבודה הרוחנית לכאו"א היא, שאצל כל אחד ואחד מישראל יש לא רק הענין ד'משפיע' אלא גם העניין ד'מקבל' - קבלת עול, ובפשטות יותר - שצריך להתמסר ל[הפצת המעיינות וחיוק] נשי ובנות ישראל (תורת מנחם התועודיות ח"כ עמ' 270).

67) לוח כולל-חב"ד. במטה אפרים (תקפאנה, ע"פ הב"ח והט"ז סי' תקפ"א ומנ"א ר"ס תקצ"ז) כתב ללבוש רק נאים אבל לא חשובים כשאר יו"ט (שבגדי יו"ט צ"ל יותר טובים משל שבת כמ"ש בשו"ע אדה"ז סי' תקכ"ט ס"ו ז), אבל בשערי תשובה (ס"ק ו, ובשו"ע השלם - טו) כתב: "העולם נוהגים ללבוש בגדי יו"ט כשאר יו"ט, רק הנשים לובשות לבנים".

ל"מעות חיתים" קודם חג-הפסח)⁴⁸. * נוהגים לכתוב פ"נ (הנשואים - כמובן בחגירת אבנט) עבורו ועבור בני-כיתו לבקשת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה. להניחו בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ולשלחו (אם באפשרי - בו ביום) על-מנת לקראתו על הציון שלו⁴⁹.

נוהגים להשתטח על קברי צדיקים⁵⁰, והנמצאים בקירוב מקום משתטחים על ציון כ"ק אדמו"ר מהור"צ נ"ע⁵¹ וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. מסתפרים⁵², וטובלים⁵³ במקווה טהרה לכבוד החג⁵⁴.

עירוב תבשילין⁵⁵: נוטלים לחמנייה, פיתה או מצה שלמה⁵⁶ (העיקר שיהיה בה שיעור 'כביצה'⁵⁷), עם תבשיל חשוב כגון בשר או דג בשיעור 'כזית'⁵⁸ (אפשר להשתמש גם בקופסת טונה או סרדינים), ומוסרים זאת ביד אחר (לכתחילה - מזכים על-ידי אדם זר בן-מצוות, ולא על-ידי בן או בת, אפילו גדולים, אם הם אוכלים משל בעל-הבית⁵⁹) לזכות על-ידו לכל הקהל, ואומרים: "אני מזכה לכל מי שרוצה לזכות ולסמוך על עירוב זה". הזוכה מגביה את העירוב טפח מן המקום שהיה מונח עליו, אפילו אם הניחו על ידו המוגבהת באוויר⁶⁶. בעל-הבית חוזר ונוטל את העירוב מיד הזוכה, ומברך: "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על מצות עירוב", ואומר:

48) לקוטי-שיחות ח"ד עמ' 369.
49) ראה ספר-המנהגים ס"ע 95. ב'לוח השבוע' לג' תמוז, גיליון תרע"ג הערה 20, פורטו כמה מנהגים בקשר לכתובת פ"נ.
50) רמ"א סי' תקפ"א ס"ד, וראה מטה-אפרים שם ס"ג.
51) ספר-המנהגים ס"ע 55.
52) מדינא מותר גם אחר חצות, שו"ע אדה"ז סי' רנא ס"ד (אך האריז"ל היה נוהר - כל השנה - להסתפר קודם חצות דווקא, כף-החיים שם ס"ק יט ומטה-אפרים סי' תקפ"א ס"ג. וכנראה אין מקפדין בזה, וצ"ע - ראה 'התקשרות' גיליון תרע"ו עמ' 14).
53) מחצות היום, לקוטי-דבורים ח"ג עמ' 865. ועיין אלף-המגן למטה-אפרים סי' תקפ"א ס"ק קכא. ליקוטי מהרי"ח ח"ב דף ז.ב.
54) לוח כולל-חב"ד.
55) סידור אדה"ז ולוח כולל-חב"ד.
56) ראה שו"ע אדה"ז סי' תקכ"ז סכ"ה.
57) בנפח 54 סמ"ק, משקלו לערך 22 גרם.
58) בנפח (ומשקל) 27 סמ"ק.
59) שו"ע אדה"ז סי' תקכ"ז סי"י וסי' שסו סי"ב-יג.

כי חפץ חסד הוא⁸, ועכשיו באתערותא דלתתא תליא מילתא, והיינו, שעל ידי זה שבני ישראל מבקשים "מלוך על העולם כולו בכבודך", נעשה הקב"ה "מלך על כל הארץ" (לאחרי ועל ידי זה שנעשה מלך על עמו ישראל), ולכן קבעו ראשי השנה ביום ברוך האדם, כי המשכת עניני ראש השנה עכשיו היא על ידי עבודת האדם דווקא⁹. אמנם, כדי שתוכל להיות עבודת האדם באופן של אתערותא דלתתא, ואשר האתערותא דלתתא תמשיך את האתערותא דלעילא – יש צורך בנתינת כוח מלמעלה בדרך אתערותא דלעילא.

ואתערותא דלעילא זו נמשכת (לא בראש השנה, יום ברוך אדם הראשון, שאז היה כבר עניין העבודה, על ידי זה שאדם הראשון אמר לכל הנבראים "בואו נשתחוה ונכרעה גו"¹⁰, אלא) בכ"ה באלול, שאז היתה התחלת הבריאה מצד "כי חפץ חסד הוא". ולאידך גיסא, אף על פי שענינו של כ"ה באלול הוא אתערותא דלעילא מצד עצמה, מכל מקום, יש בו גם עניין של עבודה, כאמור, שנהגו בכמה מקומות "להשכים באשמורות הבוקר בכ"ה באלול" – כי, אחרי בריאת האדם הוקבע אשר כל העניינים, גם אותם הבאים בדרך אתערותא דלעילא, נמשכים על ידי עבודה, אלא שהעבודה היא להיות כלי לקבלת המשכה שמלמעלה.

והיינו, שכדי שהאתערותא דלעילא תומשך למטה בפנימיות להיות נתינת כוח לעבודת ראש השנה – צריך להיות איזה עניין של הכנה וכלי שעל ידו יוכל האדם לקבל את האתערותא דלעילא בפנימיותו.

ואף שההכנה אין לה ערך כלל לגבי הגילוי שנמשך מלמעלה מצד כי חפץ חסד הוא [כידוע¹¹ החילוק שבין אתערותא דלעילא שנמשכת על ידי אתערותא דלתתא לאתערותא דלעילא שמצד עצמה, שהאתערותא דלעילא שנמשכת על ידי אתערותא דלתתא היא בערך העולמות, מה שאין כן האתערותא דלעילא שמצד עצמה היא שלא בערך

כלל], מכל מקום, יש צורך בעניין של עבודה, ועל זה אמרו חז"ל¹² "אדם רוצה בקב שלו כו", והיינו, שעל ידי זה באה המשכה מלמעלה בפנימיות.

ד. והנה, כיון שכל עניין של גילוי הוא על ידי שמחה דווקא, שעניינה גילוי – הרי מובן שכדי לקבל המשכה נעלית ביותר שאינה בערך המטה כלל, צריכה להיות העבודה בשמחה דווקא. – פעם¹³ הלכו חסידים לאמירת "זכור ברית" כשהם מתנוודים ("מ'האט זיך געשאקלט")... כיון שהתוועדו במשך כל הלילה! וכפי הנראה, היתה השנה ההיא שנה שמחה. (וסיים כ"ק אדמו"ר): כיון שנשאר ימים אחדים עד ראש השנה, יש עדיין מספיק זמן להתעורר בשמחה, ושתהיה העבודה בשמחה, ובאופן כזה (מתוך שמחה) נדלג ("אזל מען אריינטאנצן") לשנה החדשה, וייתן השם יתברך שתהיה שנה שמחה ומלאה חיות ("א פריילעכער און א לעבעדיקער יאר").

[כ"ק אדמו"ר ציוה לנגן ניגון שמח].

* * *

ה. [.] בסליחות¹⁴ אומרים "לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים"¹⁵, היינו, שהקב"ה הוא הצודק ("ביי דעם אויבערשטן איז גערעכטיקייט"), כמו שכתוב¹⁶ "צדיק ה' בכל דרכיו", ואילו אנו – מצד העניינים הבלתי-רצויים שנעשו במשך השנה – צריכים להתבייש.

אמנם, לפי פירוש זה שהקב"ה הוא הצודק, הוה ליה למימר "לך ה' הצדק", ולמה נאמר הלשון "צדקה", שיש בזה גם הפירוש דנתינת צדקה לעני? ויובן בהקדם ביאור החילוק שבין צדק לצדקה: צדק פירושו – שנותנים לו בשכרו, שזוהי הנהגה צודקת. אבל צדקה פירושה – שנותנים לו מתנת

(12) ב"מ לה, א.

(13) ראה גם "רשימות" חוברת קיב ע' 8. תורת מנחם – התוועדיות ח"ג ריש ע' 723.

(14) מכאן ועד סוף השיחה – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש) ונדפס בלקו"ש ח"ב ע' 693 ואילך. במהדורה זו ניתוספו כמה פרטים מהנחה בלתי מוגה, וגם כמה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(15) דניאל ט, ז.

(16) תהלים קמה, יז.

יעשה כן גם בכל שנה כמה ימים קודם שיורד לפני התיבה בתור ש"ץ³⁰. כמוכן, על התוקע והמקריא ללמוד היטב את דיני התקיעות כהלכתן, כולל הטעויות והספקות השכיחות בהן³¹. היום בתפילת מנחה אומרים תחנון³².

יום רביעי

כ"ט באלול, ערב ראש השנה³³

בקריאת שמע שעל המיטה, ביום שלישי בלילה אור ליום רביעי, אומרים תחנון³⁴. אבל בתוך שבועה מותר לו ללכת היום לבית הכנסת לאמירת הסליחות³⁵, וכן להתפלל עם הציבור³⁶.

בסליחות אומרים תחנון (=וידוי) אפילו לאחר עלות השחר, אבל לא בתפילה³⁷.

בפיוט 'מרוכים צרכי עמך', בסליחות נוסח ליטא הנוסח הוא "ותיטיב לנו הכתיבה והחתימה"³⁸, וכך תוקן בכתב-יד באחת מהוצאות קה"ת הראשונות (מעוטף), ולכאורה נכון הוא.

בפיוט "שלוש עשרה מידות" יש כמה וכמה שינויים שתוקנו ב'סליחות' בהוצאות האחרונות (מוגה על-ידי כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו³⁹).

(30) אגרות קודש ח"א עמ' שנג, תטז וש"נ.

(31) ראה ספר המנהגים ס"ע 56.

(32) סידור אדמו"ר הזקן לפני 'למנצח... יעך' (מלבוש ומג"א סי' קלא ס"ו. בשר"ע אדמו"ר הזקן שם, חסר סעיף זה).

(33) כנראה שהרבי לא התענה בע"ה – 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' מח, עיי"ש.

(34) סידור אדה"ז, לפני 'למנצח... יעך' (מאחר שאינו נוהג כיו"ט מיום שלפניו, אלא מעלות השחר, כיוון שאומרים הרבה 'סליחות' באשמורת, שלא כשאר עיו"ט, ואף לא כפי שנהגו בעבר בערב יו"כ – ראה שו"ע אדה"ז סי' תר"ד ס"ד ה).

(35) לוח כולל-חב"ד, ע"פ הרמ"א סי' תקפ"א ס"א.

(36) מטה אפרים שם סכ"ב.

(37) לוח כולל-חב"ד.

(38) כגון בסליחות 'קודש הילולים' הוצאת לוי'אפשטיין, ירושלים תשכ"ה. וייתכן שאצלנו נעתק (בתחילה – צולם) מתפילת נעילה, ששם מבקשים רק חתימה, ולא שמו לב לתקן, גם לא בהוצאה החדשה דארה"ק.

(39) התיקונים בפנים בפיוט 'שלוש עשרה מידות' הם בכמה שינויים מהנסמן ב'לקוט טעמים ומקורות', וכנראה הוגה שוב. ושמעתי שלראשונה נדפס פיוט י"ג מידות מתוקן בשליה תשכ"ד בדף בודד (הוצאה קודמת של הסליחות היתה שנה לפני-כן, בשליה תשכ"ג).

את הקטע "אל תבוא במשפט עמנו" אומרים חזן וקהל פסוק בפסוק.

את הפסוקים "אל תבוא", "והוא ישפוט" נפוץ לאומרים ביחד כפסוק אחד⁴⁰.

היום אין תוקעים בשופר⁴¹, ומי שלא הספיק להתלמד, יעשה זאת בחדר סגור⁴².

אחרי התפילה⁴³ אומרים 'סדר התרת נדרים'⁴⁴, במניין עשרה אנשים כשרים⁴⁵ (ולכל הפחות צריך שיהיו לפניו שלושה)⁴⁶.

* לפני שיוצאים מבית הכנסת [ובכל מקום אפשרי], יש להודיע ולפרסם שחייבים לעשות היום 'עירוב תבשילין'⁴⁷, וכיצד עושים זאת.

* עורכים מגבית ומחלקים 'צורכי החג' לראש השנה ולכל חגי תשרי לזקוקים לזה (בדומה

(40) כיו"ב, לפי מנהגי אשכנז אחרים אומרים בקטע "שמע קולנו" את הפסוקים "אמרנו האזינה" ו"היו לרצון" כפסוק אחד (כמדומני שהש"ץ אינו אומר את הפסוק השני בקול), וצ"ב מה הטעם לכ"ז.

(41) לוח כולל-חב"ד, מרמ"א סי' תקפ"א ס"ג.

(42) השלמה לשו"ע אדה"ז סי' ס"ו תקפ"א, במהדורה הישנה עמ' 1364, ובחדשה עמ' תסח.

(43) לוח כולל-חב"ד, ובסידור אדה"ז: 'קודם חצות'.

(44) בנוסח התרת נדרים, תיבת "בכולהו" נמשך לפניו – "לכן אני שואל ממעלתכם התרה בכולהו" (ולא "בכולהו אני מתחרט") כן אמרו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב (רשימות הרב לנדא, 'כפר חב"ד' גיליון 986 עמ' 35) והרבי (מראות-קודש ער"ה תשמ"ט), וכן הוא בסידור 'בית יעקב'. מאידך בסידור אוצר התפילות, וכן בסידור יעב"ץ הוצאת 'אשכול' נמשך לאחרי.

בסידורינו מנוקד: "ולא יעשה שום רושם כלל" הש' בקמץ. ואולי הוא טה"ד.

(45) בסידור הלשון "וטוב שיהיה עדה שלמה", ובספר המנהגים ובלוח כולל-חב"ד – 'ובעשרה". כנראה, לא הקפיד הרבי שהמתיר יהא מי שהותר לו כבר ('כפר חב"ד', גיליון 779 עמ' 138).

(46) ראה אלף-המגן למטה אפרים סי' תקפ"א ס"ק קא.

מדינא, קטן 'מופלא סמוך לאיש' אינו מצטרף למתירים, אבל מבקש התרה (ראה הלכות והליכות בר-מצווה פי"א ס"ד. חנוך לנער ס"פ לג). וב'אוצר' עמ' לט כתב שאין נוהגים בזה.

במטה אפרים שם סוס"ב כתב שלא יאמרו כמה מבקשי התרה ביחד, אלא בשעת הדחק.

לענין נשים, לפי הנפסק בשו"ע (יו"ד רלד סנ"ו) הבעל נעשה שליח לשאל על נדרי אשתו, אך אינו מצטרף להמתירים, ולכאורה יכול היה בעלה לומר הנוסח גם בשמה (אך לאחרי, אף לבתו, לא ניתן להתיר ע"י שליח – שם סי' רכח סט"ז. וע' פתחי-תשובה שם ס"ק ט לענין בקשת התרה בכתב) ולענין מודעה על לעתיד – לכאורה די להן ביכל נדרי.

(47) ערוך השולחן סי' תקכ"ז ס"ד.

אומרים 'קדיש תתקבל' אחר הסליחות, גם בשאר הימים, כאשר הסליחות נאמרות בבוקר ומתפללים שחרית מיד לאחריהן²⁰. באמירת סליחות בבית המדרש של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, לאחר קדיש תתקבל, מסיימים בשירת "רחמנא דעני לעני ענינא", והרבי היה מעודד את השירה כדרכו בקודש²¹. האומר סליחות ביחיד לא יאמר י"ג מידות²², גם לא בניגון ובטעמים²³.

הרבי לזה: "ראה מג"א בשו"ע סי' קלא ס"ק ט, בשו"ע רבינו הזקן שם". והנה בשו"ע שם ס"ג איתא "אין נפילת אפים בלילה, ובלילי אשמורת נוהגים ליפול על פניהם [למרות שעדיין ודאי לילה], שהוא קרוב ליום". ומביא המג"א הנ"ל מהרקנטי פ' קורח שכתב "להאריך בסליחות עד נכון היום, ואז יפלו על פניהם". ומסיים המג"א "ונראה לי דאם נמשכה תפלת מנחה עד הלילה - לכולי עלמא אין נופלין, דתחילת הלילה - תגבורת הדין, משא"כ אחרי חצות הלילה". ואילו הט"ז שם (ס"ק ח) נחלק ע"ז: "ונראה שאין לחוש לזה כל זמן שאין ודאי לילה אלא בין השמשות [ספק לילה], דלא גרע מליל אשמורת שהוא קרוב ליום".

דברי השו"ע והט"ז הובאו להלכה בשו"ע רבינו שם ס"ד [בשו"ע אדה"ז צוין על דברי הט"ז גם לב"י, ולא מצאתי שם. הא"ר דייק בדברי המג"א שגם בבין השמשות אין נופלין, והכף החיים ס"ק נא מחזיק בדעה זו ע"פ הקבלה, אבל במחצית השקל הסתפק אם המג"א יחלוק על הט"ז, ובשו"ע רבינו ברור שהכל מודים בזה, וכן המנהג בפועל בין אנ"ש, לדלדוד ודאי לילה דסליחות גרע מספק דבין השמשות, היינו שפוסקים כט"ז בזה ולא מטעמיה]. עכ"פ מנהגנו שלא ליפול כלל בסליחות נובע מכך שאין נופלין בוודאי לילה כדברי הרקנטי שבמג"א, ובשו"ע אדה"ז מובאים כ"ש נוהגין, אף שלמעשה נאמרות הסליחות בדורותינו אצל הרבי ובין אנ"ש ביום ממש. וכן מה שמרבים בסליחות ע"ה (יחסית למנהגנו בשאר הימים) ואומרים בו "ויאמר דוד אל גד" אף שלאחר עלות השחר ודאי נחשב יו"ט (ראה שם בס' תר"ד), כיוון שהסליחות שייכות ללילה, ומה יש להעיר לעניין אמירת תחנון בתפילת שחרית דעש"ק שנמשכה לאחר חצות היום, ראה 'התקשרות' גיליונות: תקס"ז עמ' 15, ותקס"ט עמ' 16.

20 'סליחות - לקוט טעמים ומקורות'. וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' כט.

21 'אוצר מנהגי חב"ד' שם (ספר הניגונים ח"ג, ניגון רמז).

22 שו"ע הב"י סי' תקס"ה ס"ה.

23 'היכל מנחם' ח"ג עמ' רסה (למרות האמור בעניין זה בשו"ע שם, ראה כף החיים סי' קלא ס"ק ג. גם בשו"ת מנחת אלעזר ח"ד סי' כב מסיק שלא לומר גם בניגון ובטעמים, וכן נהג בפועל - דרכי חיים ושלום' אות קצ).

לעניין אמירת 'מחי ומסי', מרן דבשמיא' ביחיד, בלוח כולל חב"ד הביא שידלגם, כיוון שיחיד מנוע מלהתפלל בלשון ארמי כמבואר בשו"ע רבינו סי' קא ס"ה. אך יש מקום להוכיח אחרת מלשון אדה"ז בסידורו, שהסתייג רק מאמירת 'קום פורקן' השני ביחיד, ראה 'התקשרות' גיליון ס עמ' 20. הערות הת' ואנ"ש, צפת, גיליון

יום שני,
כ"ז באלול, ב' דסליחות

מהיום ואילך עד ערב ראש השנה ועד בכלל - אמירת הסליחות "באשמורת הבוקר"²⁴. ידוע מנהגנו לברך ברכות השחר בבית²⁵, ועל-כך פנים יש לברכן, ולפחות את ברכות התורה, קודם הסליחות²⁶.

מכיוון שלמעשה הש"ץ מתעטף בטלית לאחר שהאיר היום, יברך עליה אם מתפלל בה מיד לאחר-מכן²⁷.

יום שלישי
כ"ח באלול, ג' דסליחות

מדברי הרבי נשיא דורנו: "ג' דסליחות הוא יום מיוחד, ולכן אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר מאמר חסידות ביום זה"²⁸.

הוראת נשיאינו הקדושים ומנהג משנים רבות, אשר היורד לפני התיבה, ובפרט בימים הנוראים, יעבור תחילה על כל התפילות, ובפרט על כל הפיוטים, לדעת לכל הפחות פירוש המילות כפשוטו, וכמובן מאליה לדעת דיני התפילה בכלל, ודיני הש"ץ בפרט²⁹. ואף אם עשה כך לפני שנה,

ל עמ' 39.

24 ספר המנהגים, מנהגי ר"ה. (למעשה, במניין של הרבי אמרו סליחות בשעה 07:00).

25 אג"ק ח"ט עמ' שצ, וראה ספר השיחות תש"ד עמ' 20.

26 לוח כולל חב"ד, ע"פ שו"ע אדה"ז סי' מו ס"ח.

27 למרות מש"כ במטה אפרים שם סעיף ט"ו לברך תמיד, הרי לדעת אדה"ז הנ"ל הערה 16 אין לברך על עטיפה זו כלל, אא"כ היא מיועדת גם לתפילה שאח"כ.

28 'התנועותיות' תשמ"ב ח"ד עמ' 2254. וכן נהג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כמה פעמים. וראה לקוטי שיחות ח"ד עמ' 347 ואילך, וש"נ.

מהנכון שבמשך המעל"ע של יום זה ילמדו עכ"פ חלק מאחד המאמרים הללו (איש כחפצו, שהרי ישנם ריבוי מאמרים דיום זה) - ר"ד משיחת ג' דסליחות תנש"א. והעיקר שכל אחד יוסיף עוד עניין של לימוד, הנהגה טובה וכיו"ב - 'התנועותיות' תשמ"ט ח"ד עמ' 373.

29 לכאורה - הוראה זו שייכת גם לפיוטי הסליחות. ראה באג"ק ח"ז עמ' שנא, שרצוי שלא להתפלל [כנראה - גם כל השנה] במניין שבו אומר הש"ץ פיוטים באמצע ברכות ק"ש (כנהוג בכמה קהילות אשכנזיות). מסתמא הוונה רק כשאנים זקוקים לו כתוקע וכיו"ב. וראה בקשר לש"ץ מאנ"ש המתפלל בביהכ"נ דנוסח אחר ב'התקשרות' גיליון תקל"ד עמ' 14 ואילך, ובפרט בהערה 12.

חנם, והיינו, שלא זו בלבד שלא מגיע לו תשלום על פי דין, אלא גם בדרך מתנה לא מגיע לו, שהרי גם במתנה "אי לאו דעביד ליה ניחא לנפשיה לא הוה יהיב ליה מתנתא"¹⁷, ומה שמשפיעים לו הרי זה רק עניין של צדקה, מתנת חנם.

וזהו שאומרים "לך ה' הצדקה", שיש בזה ב' פירושים - כי גם כאן המכוון הוא ב' עניינים: הקב"ה הוא הצודק בכל דרכיו ולנו בושת הפנים, ואז מרגישים שמצד צדק אין לתבוע, כי אם לבקש צדקה, כמו שאומרים בסליחות הלשון "פנים אין לנו פניך לחלות, צדקה לך לבד נבקש".

א. באמת יכולים לתבוע על פי דין, שהרי "כל ישראל בני מלכים הם"¹⁸, ובן מלך, מצד זה שאינו רגיל במלאכה, וגם מצד מעלתו שהוא בן מלך - כל דבר שעושה, אפילו דבר קטן ביותר ("גאָר אַ קלייניקייט"), הרי זה רבותא גדולה, עבודה קשה, ומגיע לו תשלום גדול.

אבל, מצד זה היתה ההמשכה ממקום נמוך - מבחינת האור השייך לעולמות, ששם מגעת אתערותא דלתתא, שזהו אור מוגבל. והרי אנו רוצים דרגא נעלית יותר.

- אדמו"ר הזקן אמר¹⁹: מי לי בשמים ועמך לא חפצתי²⁰, אינני רוצה מאומה, אינני רוצה את הגן-עדן שלך, אינני רוצה את העולם הבא שלך כו', רוצה אני אותך בעצמך ("איך וויל זע גאָר ניסט, איך וויל ניט דיין גן עדן, איך וויל ניט דיין עולם הבא כו', איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין").

ואף על פי שזוהי מדריגה גבוהה ביותר, מכל מקום, כיון שאנו תלמידיו של אדמו"ר הזקן, ומקושרים ההולכים בעקבותיו, ולכל הפחות תושבי המקום שבו הוא (אדמו"ר הזקן) מרא דאתרא - מוטל עלינו החוב והזכות להתנהג, בנוגע לפועל על כל פנים, בהנהגות שהורה לנו²¹, ובכלל זה גם

17 ראה מגילה כו, ב. גיטין ג, ב. ב"מ טז, א. ב"ב קנו, א.

18 שבת סז, א. וש"נ.

19 סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"מ (דרמ"צ קלה, סע"א). - נעתק ב'היום יום' חי כסלו.

20 תהלים עג, כה.

21 כאשר חסיד הולך ברחוב צריך הוא לחשוב חסידות, ועי"ז

בהנהגה ד"מי לי בשמים כו"²².

והתנועה של "מי לי בשמים כו" בנוגע לפועל היא - לצאת ממציאותו ("ארויסגיין פון זיך"), לצאת מכל הגבלותיו, ולעשות את רצונו של הקב"ה.

וכיון ששם הרי זה בלי גבול - אזי גם ההמשכה כפי שבאה למטה היא ללא צמצומים והגבלות.

ולכן אומרים אנו "צדקה לך לבד נבקש" - לא בגלל שאי אפשר לתבוע, אלא בגלל שאין אנו רוצים להתעסק עם אף אחד ("מיר ווילן ניט האָבן צו טאָן מיט קיינעם"); אנו רוצים "לך ה'", "את פניך ה' אבקש"²³.

והכלי ל"לך הוי", הכלי למצוא "פניך ה'" - אינו טענות ("אויס'טענה'ן זיך") מצד חשבונות, שהרי "אם צדקת מה תתן לו"²⁴; הכלי הוא - "ולנו בושת הפנים". ביטול והעדר הישות - הוא הכלי לגעת ("צו אָנרירן") בעצמות ולהמשיך משם, אשר, כל ההמשכות משם הם - צדקה.

ומבלי הבט על כך שזהו מקום שמעשה התחתונים אינו נוגע שם, בכוחם של בני ישראל (כוח שניתן להם מלמעלה) לפעול את עניין "בקשתם משם" - "ומצאת"²⁵, לתבוע שיתנו להם צדקה, ובטוחים הם שיפעלו זאת²⁶, שלכן לובשים לבנים וכו'²⁷, ובטוחים שהקב"ה ימלא משאלות לבנו לטובה בבני חיי ומזוני רויחי לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

(מהתועודות ש"פ נצבים וילך, כ"ה אלול ה'תשי"ג.

תורת מנחם כרך ט עמ' 184-189)

פועל הוא על כל העוברים ושבים. ובמכ"ש וק"ו מהמדה דהיפך הטוב, שהענין דהיפך הטהרה נפעל לא רק ע"י נגיעה, אלא גם כאשר נמצאים עם הדבר שאינו טהור תחת קורת גג אחת, ומרובה מדה טובה כו' (ראה יומא עו, א. וש"נ) - שכאשר נמצאים בד' אמותיו של חסיד, נעשים מושפעים ממנו, ובמילא, צריך כל אחד להשפיע על הסביבה (מהנחה בלתי מוגה).

22 ראה גם תורת מנחם - התועודות ח"ג ע' 31. וש"נ.

23 תהלים כז, ח.

24 איוב לה, ז.

25 ואתחנן ד, כט.

26 ראה תניא אגה"ת פי"א.

27 ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג.

"הוא אינו לבד; יש מי שחושב עליו"

הרבי חושב על השלוחים והחסידים • על האוהל הק' והזהירות בכבודו • הדרשה שנאמרה בראש השנה והרבי ביקש שתפורסם • למה הפסיק הרבי לשוחח עם החסיד בטלפון? ועם מי נהג לדבר בטלפון בערב יום כיפור • כשהרבי ביקש צילום ממפת העיר ליובאוויטש • ואיזה מכתב קרא הרבי לפני 'כל נדרי'? • כמה מהנהגות הק' בחודשים אלול-תשרי

רפואה באיטליה

שי' בגשמיות וברוחניות, הנה נקבע ספר חסידים כללי אשר בו ירשמו בעזרה"י שמות כל אנשי שי' וגזע אנשי שי' וכל מחבבי תורה ומצוה יחיו למקומותם, לזכרון עולמי. ספר החסידים הכללי הוא ספר החיים אשר כל הנכתבים בו הנה בעזרה"י שמותיהם יהי' נזכרים במועדים קבועים לרצון... לטובה ולברכה".

דברי כבוד קדושת אדמו"ר מוהרי"צ באגרתו מח"י שבט ת"ר צדיק, היוו את היסוד ל"ספר החסידים - ספר החיים" שהוכן בשנת תשכ"ג והוגש לרבי נשיא-דורנו.

ביום ראשון כ"ד טבת תשכ"ג - לפני נסיעתו לאוהל הק', מסרו לרבי את "ספר החסידים" בו נרשמו שמות אנשי יחיו לזיכרון, וכל הנכתבים בו יהיו שמותיהם נזכרים בעזרת-ה' יתברך במועדים קבועים לרצון".

באותו מעמד אמר הרבי (תורת מנחם כרך לו עמוד 33):

היירצון שיהיה ספר החסידים זה - ספר החיים, חיים אמיתיים, חיים רוחניים וחיים גשמיים, חיים גשמיים וחיים רוחניים יעזור השם יתברך שענין זה ימשיך הצלחה בגשמיות וברוחניות. ישר כח לכל המתעסקים בזה עד עתה, עתה, וגם - לעתיד. יישר כח.

במהלך אחת מיחידויות הגבירים שעלידי "מחנה ישראל", עבר יהודי גביר ואמר לרבי: "אני רוצה להודות לרבי על העזרה שקיבלתי מחב"ד". הרבי שאל אותו מספר שאלות, והוא סיפר לרבי שבין השאר הוא למד גם רפואה. וכך התנהל הדו-שיח הבא: הרבי: "איפה, באיטליה?" היהודי: "בולוניה". הרבי: "האם אתה מכיר את הרב [אליהו דוד] בורנשטיין?". היהודי: "את בולוניה עזבתי עוד טעם הגעתו של הרב בורנשטיין, אך אני מכיר אותו מוונציה שם הוא דאג לי פעם לאוכל כשר..."

הרבי: "אנו נמצאים בברוקלין והוא נמצא שם בבולוניה ומרגיש לבד - עליו לדעת [עליך למסור לו?] שהוא אינו לבד. יש מישהו שחושב עליו!". ימי החגים בכלל והימים נוראים במיוחד הם ימים בהם מזכירים הנשיאים את המקושרים אליהם.

בחורף של שנת תנש"א מציע הרבי להוציא לאור "ספר השלוחים" שיכלול בתוכו רשימת שמות ותמונות של השלוחים ושל בני ביתם שיחיו "מבצע" זה מחזיר אותנו לתקופות מוקדמות יותר: "למזכרת נצחי לטובת אנשי שי' וגזע אנשי שי'".

לחצות הלילה¹⁴.

יש לפרסם בכל בתי הכנסת (ולא רק לחסידים), שכדאי לקשר את אמירת הסליחות (=תפילה) - בכל אחד מימי הסליחות - עם תורה וצדקה: לפני אמירתן, ללמוד (הפעם - קודם חצות) את מאמר אדמו"ר הזקן ד"ה 'לך ה' הצדקה' הנדפס בתחילת הסליחות, ולפחות תחילתו וסופו, וכן עניין בתורה עם מסקנא להלכה; ולתת צדקה (הפעם - מיד לאחר חצות), כדי שיפעל בהבנה והשגה של הלימוד והתפילה, ואז פועלים את בקשת הסליחות וההמשכה שלאחריה¹⁵.

השליח-ציבור מתעטף בטלית בלא ברכה¹⁶. יש להתחיל 'אשרי' בעשרה כדי שיוכלו לומר אחריו קדיש מיד, ואם השלימו לעשרה מיד אחרי סיום אשרי, יאמר כמה פסוקים וחצי קדיש. אם היו עשרה באמירת הסליחות, אסור לצאת באופן שלא יישארו עשרה לקדיש. אך אם יצאו ונשארו אפילו שישה, יאמר הש"ץ קדיש תתקבל¹⁷.

"הנשמה לך" - הש"ץ מתחיל בקול רם¹⁸. באמירת 'איל רחום שמך' אמר הרבי תמיד כש"ץ: "למען אמיתך, למען ברייתך" - ת' בקמץ, וכן בכולם.

באמירת 'עננו' מסיים הש"ץ בקול רם במקומות המופסקים בשתי נקודות, דלא כמנהג העולם¹⁹.

ב'ליקוט' אין זו נוסחא אחרת, אלא "כצ"ל". ולגופו של ענין, מדפיסי ה'ליקוט' קראו בטעות את הכתי"ק של הרבי (ש' דומה לג'), וצ"ל: "מלכתשם [=שלא לכתוש אותם] בבית הבד".

הערות נוספות:

בסליחות ליום ראשון, בפיוט "תבוא לפניך שועת חינוך" [בהוצאת קה"ת, אה"ק תש"ס עמ' 8, שו"ה בך]: "אלה מרחוק יבואו כתיים, ואלה מצפון ציים וכתים". צ"ל "אלה" גם בפעם השנייה, שהרי כל הסליחה היא ע"פ א"ב כפול.

בפיוט 'במוצאי מנוחה', בקטע 'יוצר אתה': לפי תיקון אדמו"ר הזקן ב'אדון עולם' (ע"פ שערי תפילה להר"ז הענא, שכתב שתיבת 'ציר' אינה נכונה) צ"ל גם כאן "יוצר" במקום "ציר".

בסליחות לכל הימים: בקטע 'זכור רחמיך': השתבש הפיסוק, וצ"ל: "זכור עדתך קנית קדם, גאלת שבט...".

שם, בפיוט 'איל רחום שמך': הרבי היה אומר: "עשה למען אמיתך... ברייתך וכו'", הת"י בקמץ (כמו בנוסח אדה"ז ב'הושענא.. למען אמיתך", ובכ"מ בפרקי אבות). שם, בפיוט 'עננו': "רך לרצות" - באג"ק ח"ב עמ' קסב (ובמקביל בלקוטי שיחות חכ"ט עמ' 412) מכריע הרבי, שרק בתפילת טל צ"ל "רך לרצות", אבל ב'עננו' ובפיוט 'האוחז ביד' צ"ל ל' בחיריק ורי"ש שבשא, כסידורי היעב"ץ ועבודת ישראל, ולא כנדפס בסידור [ת"א ותהלת ה' ובסדר הסליחות, ככתפילת טל]. אך בקלטת מעשרה בטבת תשכ"ה נשמע ברור שהרבי אומר ג"כ למ"ד שבשא ורי"ש בפתח כמו בסידור. ולפלא שבסידורי תהלת ה' ובסליחות, כולל במהדורות החדשות, נדפס כבת"א, ובמחזור (הישן שתח"י) בפיוט הנ"ל למ"ד שבשא ורי"ש בקמץ!

בסליחות ליום חמישי, בפיוט 'ישראל עמך תחינה עורכים' [עמ' לו, שו"ה ובזרועך]: אחר סיום החרוז במלים "ובזרועך הנטויה" חסר חרוז שלם, וכדמוכח מהחתימה בראשי החרוזים שהיא "יצחק הקטן ברבי מאיר", וחסרות האותיות ט' נ'. והיא השמטת הצנוורה, ובנוסחאות הישנות (והמתקנות) נוסף: "טמאים האומרים נחלתך לחבל, כבודך להמיר ובהבל להתבלבל. נצר נתעב לאלוה לקבל, ויראתך הקדושה לנטוש ולנבל".

שם [עמ' לו, שו"ה ובזרועך]: "עצת הרעים תמחה ומחשבותם תבטל" - הוא ג"כ שיבוש הצנוורה, ובנוסחאות הישנות (והמתקנות) "עצתם תסכל ומחשבותם תבטל".

שם, בפיוט "אלקים בישראל" [עמ' 74, שו"ה מכו]: חסר חצי החרוז של אות ר' [שהרי הסליחה היא ע"פ א"ב], וגם הנקודות של הפסקי החרוזים נתבלבלו, וצ"ל: "רודה רודף באף תכלה, שנת שילומים לריב ציון תגלה: שרת ורדת מנוער קנותנו, ואל תשליכנו לעת זקנתנו".

שם, בפיוט "שמיענו סלחתי" [עמ' לח, שו"ה שואל]: "מדות יצר". צ"ע אם מצאנו פירוש לנוסחא זו, ובנוסחאות ישנות (ומתקנות) "מרות יצר", והפירוש מובן [ממשלתו ושלטון היצר].

פרטים נוספים: ב"ג מידות, בין שני שמות הוי"ה ישנו "פסיק" (|) כפי טעמי-המקרא, ויש להפסיק שם מעט (גם בכל השנה).

באמירת "סלח לנו חטאנו" פשענו" שאחרי י"ג מידות, היה מכה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו על החזה, כמו בוודוי. וכן באמירת "אלב אנחנו ואבותינו חטאנו"; "סרנו ממצוותיך..."; "ואנחנו הרשענו" שבוודוי.

14) ספר-המנהגים עמ' 54 (מפני שאומרים 'במוצאי מנוחה'), וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' כג. חצות באזור המרכז בארה"ק: 0:38.

15) ע"פ 'שערי המועדים - אלול', ס' ע, משיחות קודש תשל"ד ח"ב עמ' 435.

16) לוח כולל-חב"ד. וגם אם הוא בחור, מתעטף בה (ע"פ שערי הל' ומנהג ח"א עמ' רכו, מר"ה יז, ותנא-דבי-אליהו זוטא פכ"ג. וראה באריכות ב'הערות וביאורים - אהלי תורה' גיליון תנ"א עמ' 50 ואילך, ובפרט בעמ' 62).

הט"ז (ס' תקפ"א ס"ק ב, ונעתק במטה אפרים שם ס"ד, במשנ"ב ס"ק ו ועוד) כתב ליטול טלית מתבירו בהשאלה כדי לצאת מספק ברכה (על בגד יום בלילה), אבל אדה"ז (ס' ח"י ס"ד) כתב ש"מותרים להתעטף אפילו בלילה, דהדבר ידוע שאין מתכוונים לשם מצות ציצית, אלא מפני כבוד הציבור" (וראה טעם זה בשערי אפרים שער י' פתחי שערים ס"ק יא, ודן בדבריו המשנ"ב ס' יד בביה"ל ס"ג סד"ה שאלה כשהיא מצויינת), הרי דס"ל שא"צ לזה. 17) כדין חזרת הש"ץ וכו"ב, מטה אפרים ואלף-המגן ס' תקפ"א סעיף י"ז.

18) 'סליחות - לקוט טעמים ומקורות' ממטה-אפרים תקפ"א ס"ח.

19) 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' כח. בס' המנהגים עמ' 55, כתוב "בסליחות אין נופלים על פניהם", וציון

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש, פרשת ניצבים וילך,

כ"ה באלול, 'שבת סליחות'

גם בשבת זו אומרים, קודם תפילת שחרית, את כל התהילים¹, אף על פי שאין מברכין את החודש².

הפטרה: "שש אשיש".

הבעש"ט אמר שבשבת זו הקב"ה בעצמו מברך את החודש השביעי, המושבע והמשביע ברוב טוב לבית ישראל על כל השנה, ובכוח זה ישראל מברכים את החודשים י"א פעמים בשנה³.

אומרים 'אב הרחמים'⁴.

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ סיפר, שחסידים הראשונים היו לומדים ביום כ"ה באלול בפרשת בראשית עד "יום אחד"; בכ"ו באלול - עד "יום שני" וכו'; בכך התכוונו להביא תוכן של 'עבודה' גם בעניינים של "בראשית ברא" (אתערותא לדעילא)⁵.

אחרי התפילה - התוועדות בבית הכנסת, ככל שבת מברכים, ובפרט שנהגו חסידים להתוועד בכל שבת קודש ערב סליחות⁶, ואף במוצאי שבת קודש - כהכנה לאמירת הסליחות. בשבת שלפני ראש השנה יש להחיל בשבת עצמה בצדקה באופן המותר בשבת, על ידי צדקה דמאל ומשקה [לחיים] או על ידי צדקה רוחנית, כמו נתינת עצה טובה ועל אחת כמה וכמה לימוד תורה, ועוד וגם זה עיקר - קבלת החלטה טובה [כולל הסכום!]⁸ שתכף ומייד לאחר השבת

יקיים... [נתינת ממון בפועל, להפריש לעצמו וליתנו לעני או לגבאי בבוקר]⁹.

במנחה - פרקי אבות, פרקים ה' ו'.

מוצאי שבת:

אין אומרים 'זיהי נועם', 'ואתה קדוש'¹¹.

יום ראשון

כ"ו באלול, א' דסליחות

מוצאי שבת קודש

ימי הסליחות המעוררים לתשובה, הם מהזמנים הידועים שבהם היו מנגנים את ניגונו של אדמו"ר הזקן, בעל 'ארבע הבכות'¹².

סליחות¹³ הראשונות, מתחילים אחר ובסמוך

(9) נסמן בהערה הקודמת.

(10) ראה בגיליון הקודם בסוף הערה 17, שלכאורה יש לנהוג בפועל כמנהג הישן שהזכיר הרבי בשנת תשמ"א לומר את המשנה שלפני הפרק והברייתא שלאחריו רק פעם אחת.

(11) לוח כולל חב"ד, משו"ע אדה"ז סי' רצה ס"ג.

(12) ספר השיחות תש"א עמ' 86-85 (ספר הניגונים ח"א, ניגון א).

(13) כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו יצא לסליחות בבגדי הש"ק - 'אוצר מנהגי חב"ד', אלול תשרי, עמ' כג, וש"נ (וכן מובא מס' לקטי יושר).

י"א שצ"ל הסליחות בעמידה, וכן נפוץ בין אנ"ש. ובפרט באמירת 'אשמנו' (מדינא - שו"ע אדה"ז סי' תר"ז ס"ו. ועד"ז לכאורה גם באמירת 'אשמנו מכל עם'; "סלח לנו" שאחרי י"ג מידות, וכיו"ב). וכן י"ג מידות, שמע קולנו.

ב'סליחות' הנדפס מחדש באה"ק, בכמה מקומות תוקן בפנים ע"פ ה'נ"א' שציין הרבי ב'ליקוט טעמים ומקורות' הנדפס בסוף הסליחות, גם כשהרבי לא נטה להכריע כמותה, ומבלי להעיר על כך ('אורך ואמיתך', עמ' 184. 'הורית דרך תשובה' עמ' 186). וכל שכן, כשהרבי תיקן צ"ל... (כמו ב'אנא עוררה', עמ' 144). ולכאורה - בצדק נהגו כך.

ולפי זה, לפלא שבמקומות אחרים לא תיקנו בפנים, ורק העתיקו זאת כ'נוסחא אחרת' בשולי הגיליון ('איה כל נפלאותיך', ס"ע 65. 'אם עוונתי עמ' 124. 'את' בהמצאו' עמ' 180. 'אבלה נפשי', עמ' 181).

ויתרה מזו - בעמ' 67, בפיוט 'חוקר הכל וסוקר' - שהרבי הכריע כהגירסא 'ואת עמלק תעקר', ובכל זאת נדפסה גירסא זו רק כ'נ"א'.

ובעמ' 46, בפיוט 'אני יום אירא' - נוסחא אחרת "מלכת גם...".

[בספר 'משבחי רבי' (אה"ק תש"ס) עמ' 93 מובא שנכללו שם 9,000 כרטיסים].

באחד המנשרים ששוגרו בחורף תשכ"ג נאמר: "... כמוכן מתקרב והולך מועד סידור 'ספר החסידים' עד יום כ"ד טבת הבא על ינו לטובה, ומטובם לעורר את כל אלו שעדיין לא רשמו עצמם בזה, לעשות זאת בכל ההקדם בהתחשב עם קוצר הזמן הנשאר".

וכאן מגיע משפט ה'סיום':

"וכל ספק באיש זה או אחר אם שייך הוא לספר החסידים - ברור ופשוט שהוא לטוב ויש לצרפו, והרי זה ענין לפרסום ברבים..."

בשנת תש"ט הייתה פניה מטעם כב' קדושת אדמו"ר מהוריי"צ - באמצעות "מחנה ישראל" - שביקש לקבל את תמונות אנ"ש והתמימים - ראה 'אגרת קודש' אדמו"ר מהוריי"צ כרך יו"ד עמ' רמח"רמט.

בט' תמוז תש"ט כותב (גם) הרש"ג: "כ"ק אד"ש רוצה שכל אנ"ש בא"י ישלחו תמונות מהם וממשפחותיהם ולכתוב השמות מכל אחד שעל התמונה כי מתכוונים להוציא לאור ספר התמונות מכל אנ"ש יחיד".

בכ"ה תמוז תש"ט מסביר הרבי נשיא דורנו ('לקוטי שיחות' כרך כד עמ' 416) "המכתב פונה אל המקושרים, היינו לאלו הפונים מזמן לזמן בבקשת עצה וברכה בעדם ובעד נשותיהם בניהם ובנותיהם, ומפרקים לפרקים גם פרטי מצב כ"א [כל אחד] ואחת מהנ"ל..."

האוהל הק' הזהירות בכבודו

בערב ראש השנה "נוהגים - הנמצאים בקירוב מקום - להשתטח על ציון כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע" - הוספת המלקט ב'ספר המנהגים חב"ד' עמ' 55

הוראה נדירה קיבלו החכמים מגרוזיה שהגיעו לרבי לחודש תשרי תשל"ג, לנסוע יום לפני ערב ראש השנה. הרבי נימק זאת, בין השאר, בדוחק הגדול שישרור במקום (ואינם רגילים בכך וכו').

בהתוועדות ט"ו בשבט תשל"ז ('שיחות קודש' תשל"ז כרך א' עמ' 466 ואילך) דיבר הרבי על הזהירות והנחיצות בכבוד הציון הק' של כבוד קדושת אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

ידוע - סיפר הרבי - המאורע שהתרחש ברוסטוב עם שומר בית החיים שם שהתגורר בפאתי בית החיים אך נהג בכיתו שלא כדבעי (שלא בצניעות הראויה). כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ שלח להזהירו שיפסיק הנהגתו או שיעתיק מגוריו למקום אחר וכו'. הלה לא ציית, והכל יודעים מה היה בסופו.

ומכך ששלח להזהירו, מוכח שהיה בידי הלה לשוב בתשובה.

(המעשה ברוסטוב היה טרם העברת הציון הק' לבית החיים החדש - ראה בספר 'בתוך הגולה' - להרב אלישיב קפלון - עמ' 266 ואילך)

לימים יכתוב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ('אגרות קודש' אדמו"ר מהוריי"צ כרך יד עמ' תמד):

"האנשים אשר גרו שלא לרצוננו... בהבית הסמוך להאוהל, ולא פנו גם אחרי ההתראה לא האריכו כו".

ובכ"ד שבט תרפ"ח (אגרות קודש שם, עמ' רצא) הורה הרבי הרי"צ: "בדבר הבית דירה הסמוכה לאוהל הוד כ"ק... חפץ לכונוס בה. כמוכן אשר החלונות היוצאים אל האוהל יהיו סתומים במכסים (לאדין) גם ביום, וטוב הי' אשר בהב' חדרים אלו לא ישתמש בהם כלל".

הרבי ביקש לפרסם

הרב פרופ' דוב זלוטניק פירסם חיבורים ומאמרים תורניים רבים, וחילק את זמנו בין ירושלים לניר יורק.

בשנת תשל"ו שיגר לרבי תדפיס מאמר שכתב על מקור המשל "הננס והענק" וגלגוליו (ופורסם ב'סיני' גליון ע"ז (תשל"ה)), והרבי העיר לו הערות באיגרת מיוחדת ('אגרות קודש' כרך לא עמודים קנב"קנג).

באחת היחידויות שלו סיפר לרבי שהוזמן מטעם מוסד אקדמי יהודי בניו יורק לשאת דברים לפני תקיעת שופר. דבריו הוקדשו לנושא שמירת הטהרה - טהרת המשפחה. ציבור המשתתפים מנה קהל גדול של בעלי בתים שהנושא היה חדש לו...

הרב זלוטניק סיפר לרבי את תוכן הדרשה. הרבי היה מאוד מרוצה, וביקש ממנו לעשות מאמץ שהדרשה תפורסם בספר שמופיע בארצות-

הברית בשם "מאה הדרשות הטובות של השנה". שבועיים לאחר מכן התקשרו אליו מ'מזכירות' הרבי והוא נשאל אם אמנם ביצע את המשימה. בסופו של דבר – כתוצאה מתיביעת הרבי – הדרשה אכן הופיעה באותו ספר (את הדברים חשף בראיון ל'כפר חב"ד' העיתונאי יצחק הילדסהיימר – והם התפרסמו בגליון 605 (כ"ב שבט תשנ"ד) עמ' 32)).

הרה"ח ר' זושא וילימובסקי ע"ה (ה'פרטיון') נתמנה ע"י הרבי בתשרי תשכ"ד להיות אחראי על שיעורי התורה של האורחים ב'770. בחודש אלול תשד"מ כתב לו הרבי:

כל המצו"ב [המצורף בזה] נת' [נתקבלו] בעתם ות"ח [ותשואת-חן]. ויה"ר שיבש"ט תכה"י [ויהי רצון שיבשר טוב תמיד-כל-הימים] והרי האישור כשהמלך בשדה וכו' כפס"ד [כפסק-דין] אדה"ז [אדמו"ר הזקן] אזה"צ ולשט"מ [אזכיר על הציון ולשנה טובה ומוצלחת].

החסיד שנצטוו לאכול לפני תקיעת שופר

בוודאי יקיים הוראת הרב מרא דאתרא שליט"א ובמילואו – ויודיע על דבר זה (החלטתו ואחר כך מהבפועל ממש) וה' יצליח. כך הגיב הרבי בכתב-יד קדשו למקרא מכתבו של הרב זלמן שמעון דבורקין לחסיד ר' זלמן גורארי מעש"ק כ"ו אלול תשל"ז:

הרופא מובהק שלך מסר שלפי ידיעתו מצב בריאותך, הנה אחד מעיקרי יסודי רפואתך היא האכילה (הדיאטטית) הרגילה שאתה אוכל בכל בוקר ושאתה מוכרח לאכול ארוחתך הלו בכל בוקר. ועל פי הדברים האלה, בהיות ימי ראש השנה הבאים עלינו לטובה ממשמשים ובאים, ויכול לעלות על דעתך להתנהג בחסידות של כו' ושלא לטעום מאומה קודם תקיעת שופר, על כן מוכרח אני לומר לך פסק דין על פי התורה, שבשני בקרי ראש השנה קודם התפילה אתה מחויב לאכול כל ארוחתך הרגילה בכל יום. ובאם רוצה אתה להדר יש מקום להדר רק לעשות התרת נדרים על פרט זה, והפתח חרטה הוא דברי הרופא הנ"ל ולא יותר.

בראש השנה של תחילת אותה שנה (תשל"ז)

התמוטט ר' זלמן, והרבי קבע שלא יצום בצום גדליה ('בכל ביתי נאמן הוא' – עמודים 504-503).

למה הפסיק הרבי לשוחח עם החסיד בטלפון?

גלוי וידוע לכל שכבר כמה-זכמה שנים שאיני מדבר בטלפון אפילו בתוך העיר, ובפרט מוחזן לעיר, ועל-אחת-כמה-זכמה – מעבר לים.

כך הכריז הרבי בשיחתו ברבים בי"ז תמוז תשמ"ג ('לקוטי שיחות' כרך כג עמ' 306).

אחד האישים שהרבי היה מתקשר אליו – בשנים הראשונות לנשיאותו – בלילה שלפני ערב ראש-חודש היה הרה"ח ר' יעקב כ"ץ (ז"ל) משיקגו. הרב כ"ץ היה מהמקושרים הגדולים לרבי, ומי שסייע לרבי הרי"צ בהגיעו לארצות-הברית. היה מהמסובים על שולחן הרבי בסעודות שהתקיימו בדירת כבוד קדושת אדמו"ר מוהרי"צ (ראה בהרחבה בספר 'המלך במסיבו', קה"ת תשנ"ג).

בתקופה מסויימת חדל הרבי ממנהגו וכתב לו בידיד (כאן ב'תרגום-חופשי'):

בחודשים האחרונים, כאשר הייתי מתקשר אליכם בלילה לפני ערב ראש חודש – נוכחתי אשר, ברוך השם, אין בעיות מיוחדות, רק העניינים הרגילים, לערך אותם מחודש לחודש, ובטחוני ותקותי ובפרט בשנה זו, אשר החלה עם שבת (מנוחה) יהיה עוד יותר טוב. הרי התורה חסה על ממונם של ישראל. לבזבז כסף יהודי על שיחת חוץ טלפונית, סתם כך. ובפרט שלאור תורת הבעל-שם-טוב שבמחשבה [נמצאים] אחד עם השני – הרי שבאמת [אנו] ביחד.

שיחת הטלפון שלא התקיימה

גם עם הגאון החסיד רבי אפרים אליעזר הכהן יאלעס אב"ד פילדפיה נהג הרבי לשוחח בטלפון בכל ערב יום כיפור – בשנים הראשונות – ולברכו בגמרת-חתימה-טובה.

למחרת יום הכיפורים תשי"ח התנצל הרבי על השיחה שלא התקיימה באותה שנה, וכתב לרב יאלעס ('אגרות-קודש' כרך טז עמ' טו):

מפני ביאתי מהציון הק' מאוחר מהמשוער, לא היה שהות ביום לתלפון.

צילום מופת ליובאוויטש

הפעם היחידה שכבוד קדושת אדמו"ר מוהרי"צ ביקר בליובאוויטש אחרי קבלת הנשיאות הייתה בערב ראש-חודש אלול תרפ"ב. מטרת הנסיעה הייתה להשתטח באהלי הקודש. הוא חזר שם מאמר חסידות בבית הכנסת אשר בבית החומה (ד"ה אני אל אלקים אקרא) – 'תולדות חב"ד ברוסיה הצארית' עמ' שלב.

מוסיף ומספר הרה"ח ר' שלום דובער לוי (מנהל ספריית כ"ק אדמו"ר): "אחד האנשים שפרסם פרטים דוקומנטריים אודות ליובאוויטש היה יהודי בשם הענדל דייטש שהו"ל (בשנת תשנ"ד) חוברת ברוסית בשם ליובאוויטש מרכז חסידות חב"ד, תיאור דוקומנטרי. מפת העיר ליובאוויטש נרשמה בשנת תקע"ז. ב'יחידות' בשנת תשל"ו ביקש הרבי צילום ממפה זו, הנ"ל צילמה ושיגרה ע"י הרה"ח ר' דוד שי' וויטמן (משלוחי כ"ק בברזיל)".

"אני מאמין לך"

כמה מאורעות מתקופות אלול-תשרי שנרשמו ביומני חסידים:

בערב יום הכיפורים תשכ"ב בעת חלוקת לעקאח ביקש משהו ללחוץ את ידו של הרבי [=כנראה ביקש להפגין בכך את אמיתות ורצינות דבריו] אך הרבי הגיב: "איך גלויב אייך אפיין ווארט" [=הנני מאמין לדבריך] ולא הושיט ידו.

היה בחור אחד שלא מאנ"ש ממשפחת ש. (מבלגיה) שאמו נפטרה בדמי ימיה. הלה הגיע לניו-יורק וביקש להיכנס ל'יחידות', תוך שהוא 'דחק את עצמו' (כנראה עקף קצת המזכירות) והצליח. כשהחל לדבר עם הרבי פתאום נפנה כ"ק

והוציא מכתב ונתן לבחור לקראו. האיש זיהה מיד את כתב-ידיה של אמו, שכתבה לרבי כי מרגישה שימיה ספורים ומודאגת מגידול וחינוך ילדיה. כשביקש מהרבי את המכתב, אמר לו הרבי כי הוא לא יכול לתת לו מפני שבכל ערב יום הכיפורים לפני כל נדרי הוא מחזיק מכתב זה וקוראו!... (פורסם בראש חוצות ואושר מפיהם של השלוחים הרבנים שמעון לסקר ושבתי סלביצקי מבלגיה).

במנחה שלפני ערב ח"י אלול תשכ"א אמר הרבי תחנון, אך ביום ח"י אלול לא אמר, והיה לבוש בגדי שבת.

בהושענא רבה תשכ"ו החזיר הרבי לחסיד ר' זלמן גורעוויטש את התפילין של אדמו"ר הזקן, שהנ"ל הביאם לרבי מרוסיה.

הרבי אמר לו: "הנכם יכולים להראותם בפירסום ('מיטן גאנצן פאראד')", וסייג זאת בכך, שאלו שטבלו במקווה בו ביום יכולים לגעת בהן, ואם לאו – רק יביטו עליהן, ואיחל שהתפילין יפעלו את הפעולה הראויה ("זיי זאלין פועל'ן וואס זיי דארפ'ן פועל'ן").

הרה"ת נתן שי' וולף כתב אז לידידיו ולבני משפחתו: "מן הסתם שמעתם שלפני כמה חודשים הגיעו לידי כ"ק אדמו"ר שליט"א התפילין של אדמו"ר הזקן מרוסיה עלידי אחד שביקר שם, והראם לאדמו"ר שליט"א. הוא ביקש מאדמו"ר שליט"א להראותם לציבור ("להעולם-חסידים") ובהושענא רבה וכן למחרת שמחת-תורה איפשרו לקהל לראותם".

ביומן נוסף נמסר: "התפילין הנ"ל הינם בגודל קצת יותר גדול ממה שרגילים עתה אנ"ש להניח. דקות, פרודות, רצועות דקות אך רחבים לפי-ערך. הקשר של יו"ד ב'תפילין-שליד' היה מאוד צר".